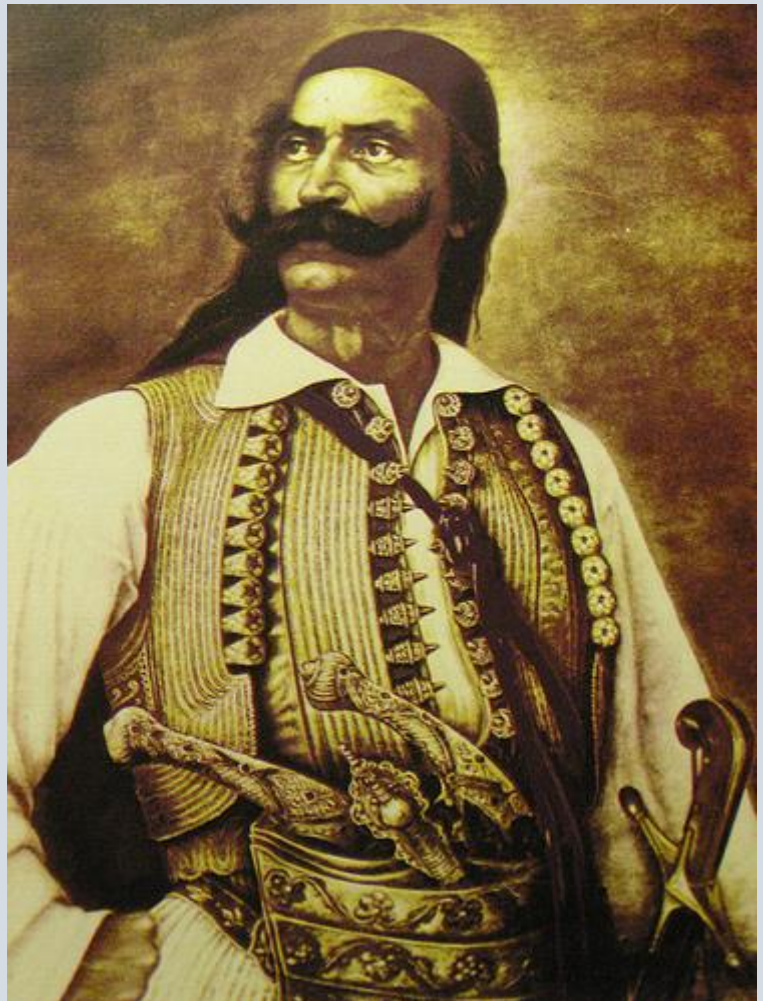

Αθανάσιος Σκουρτανιώτης

του Παναγιώτη Μωραΐτη, μαθητή Α γυμνασίου

Ο Αθανάσιος Σκουρτανιώτης γεννήθηκε το 1793 στο χωριό Σκούρτα των Δερβενοχωρίων, τα οποία ήταν το μεγαλύτερο χωριό της επαρχίας Θηβών. Το πραγματικό του όνομα ήταν Αθανάσιος Γάτσης. Φοίτησε στην Μονή Οσίου Μελετίου όπου εκεί έμαθε λίγα γράμματα και πήρε τα πρώτα του πολιτικά και στρατιωτικά μαθήματα.

Την περίοδο της Τουρκοκρατίας ήταν αρχηγός στα ένοπλα στρατεύματα της περιοχής του και αργότερα ολόκληρης της Βοιωτίας. Συμμετείχε στην πολιορκία της Αθήνας. Συνήθως ο οπλαρχηγός σταματούσε τις επικοινωνίες των Τούρκων και τον ανεφοδιασμό. Ακόμη πολλές φορές λήστευε Τούρκους ώστε να τους παίρνει τα πολεμοφόδια ή τα τρόφιμα. Ανάμεσα σε αυτόν και τους Τούρκους της Θήβας είχε γίνει ένας συμβιβασμός ώστε να αποφεύγονται οι πολεμικές ενέργειες μεταξύ τους. Επιπρόσθετα έκανε πολεμικό αγώνα και εκτός Βοιωτίας συνεργαζόμενος με τον Ανδρούτσο και τον Νικηταρά. Οι περιοχές της Βοιωτίας τον καλούσαν για βοήθεια καθώς είχε αναγνωρισθεί ως αρχηγός της περιοχής. Για ορμητήριό του είχε διαλέξει το Νεοχώρι Θεσπιών επειδή ήταν κοντά σε μέρη που θεωρούσε σημαντικά, όπως ο Ελικώνας ή ο Κορινθιακός Κόλπος. Από ότι φαίνεται και από τα απομνημονεύματα του Μακρυγιάννη ο Αθ. Σκουρτανιώτης υπέδειξε τεράστια ανδρεία και γενναιότητα σε όλες μάχες πολέμησε χωρίς ποτέ όμως να αναγνωρισθεί και να διακριθεί.

Εικόνα 1: Αθανάσιος Σκουρτανιώτης.

Εικόνες 2,3: Εκκλησία Αγίας Σωτήρας.

Ο Αθανάσιος Σκουρτανιώτης, μετά από μία λάθος κίνηση του Δρίτσουλα που θέλοντας να βοηθήσει πρόδωσε τη θέση του οπλαρχηγού, αφού όρμησε σε μία ομάδα Τούρκων σκοτώνοντας τους αλλά δίνοντας την ευκαιρία σε αυτούς που έζησαν να φέρουν ενισχύσεις, βρέθηκε σε πολύ δύσκολη θέση. Πρόλαβε να φτάσει και να οχυρωθεί με τον Δρίτσουλα στην Αγία Σωτήρα σε ένα εκκλησάκι στο χωριό Μαυρομάτι Βοιωτίας, αλλά η θέση του δεν ήταν ευνοϊκή και οι Τούρκοι βάζοντας πίσσα και θειάφι στη στέγη της μονής τους έκαψαν. Αυτός ο σημαντικότερος ήρωας ήταν ένας από τους πολλούς ανθρώπους της εποχής που θυσιάστηκαν με αυταπάρνηση για να ζούμε εμείς σήμερα ξέγνοιαστοι και να απολαμβάνουμε το πολυτιμότερο αγαθό, την ελευθερία.

Η Μαρτυρία από τα μέρη της Θήβας του Μήτρου Μπενιζέλου.

«Προς το έξοχον υπουργείον των εσωτερικών το επαρχείον των Αθηνών»

Με λίγα λόγια αναφέρεται το πως οι Τούρκοι κατάφεραν να κάψουν το εκκλησάκι που οχυρώθηκαν οι Έλληνες.

Σημαντικά αποσπάσματα

«Εκεί είδεν ένα μέρος των Τούρκων ερχόμενους, έμβηκεν εις το περιτείχισμα της εκκλησίας, επολέμησε μετ' αυτών έως το εσπέρας και εσκοτώσε αρκετούς, έπειτα έλθον όλον το σώμα των Τούρκων ιππέων και πεζών περίπου των εξακοσίων, επολιόρκησαν στενάν την εκκλησίαν.»

«Τότε οι Τούρκοι πλησιάζοντες, φωτιές εις όλα τα μέρη της εκκλησίας...»

Εικόνα 6: Έλληνες αγωνιστές του 21, του Θάνου Βασιλικού.

Από Ψαχνά:

15. ΤΖΑΒΕΛΑΣ ή ΠΑΝΟΥΣΗΣ ΚΩΝ/ΝΟΣ. Πολέμησε με τον καπετάνιο στον Ανηφορίτη. Από Τοπόλια (Κάστρο):

16. ΚΟΛΙΟΒΕΤΑΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ. Μπουλουξής. Έπεσε στο Μαυρομάτι μαζί με το καπετάνιο.

Από Χάλια:

17. ΑΓΓΕΛΟΥ ΓΕΩΡΓΙΟΣ. Πολέμησε με τον καπετάνιο στον Ανηφορίτη.

Από Χλεμποτσάρι (Ασωπία):

18. ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ ΚΩΝ/ΝΟΣ . Δεν υπάρχουν στοιχεία εκτός ότι έλαβε μέρος στην επανάσταση.

Από Βάγια:

19. ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ ΚΩΤΖΙΟΣ. Πολέμησε με τον καπετάνιο στον Ανηφορίτη.

Από Φάρο Αυλίδας:

20. ΜΙΧΑΗΛΗΣ ΧΡΗΣΤΟΣ. Πολέμησε με τον καπετάνιο στον Ανηφορίτη, Μεσοβούνι, Δερβενοσάλεσι.

Από Δερβενοσάλεσι (Πύλη):

21. ΜΠΗΛΙΟΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ. Μπουλουξής. Πολέμησε με τον καπετάνιο στην Αθήνα, στη πολιορκία της Ακρόπολης και σε μάχες στην Εύβοια.

22. ΦΙΛΗΣ ΚΟΛΙΑΣ Μπουλουξής.

23. ΝΤΑΟΥΤΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ Πολεμιστής του καπετάνιου.

24. ΓΚΕΛΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ Μπουλουξής 20-30 ανδρών. Στην αρχή ακολούθησε τον καπετάνιο. Πολύ ικανός στο σημάδι. Για άγνωστους λόγους τσακώθηκαν και ακολούθησε κατόπιν προσωπικό δρόμο.

25. ΛΥΚΟΣ ΑΝΤΩΝ. Πολεμιστής του καπετάνιου.

26. ΣΤΑΜΟΥ ΚΟΛΙΟΣ. Πολεμιστής του καπετάνιου. Έλαβε μέρος σε μάχες στη Κάρυστο, το Αλιβέρι, τα Βρυσάκια και ήταν από τους λίγους που ακολούθησαν τον Γιώργη στις περιβόητες Λιβανάτες.

Από Ρημόκαστρο (Θεσπίες):

27. ΚΟΚΟΣΗΣ. Πολεμιστής του καπετάνιου

Από Θήβα:

28. ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΥ ΣΤΑΥΡΟΣ ή ΘΗΒΑΙΟΣ. Πολέμησε με το καπετάνιο.

29. ΓΚΙΚΑΣ ΣΤΑΘΗΣ. Μπουλουξής, επικεφαλής 15-20 στρατιωτών. Στην αρχή ακολούθησε το καπετάνιο στην άλωση της Αθήνας και στον Ανηφορίτη.

30. ΜΑΚΟΥΛΗΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ. Πολέμησε με το καπετάνιο στο Μεσοβούνι, Σουλό (Σουλάς;;), Ανηφορίτη.

31. ΤΣΙΑΓΚΛΗΣ ΛΟΥΚΑΣ. Με τ' αδέρφια του όπως βλέπουμε παρακάτω, πήραν μέρος στην εξέγερση της Θήβας και μετά ακολούθησαν τον Σκουρτανιώτη στη Ρετσώνα και τον Ανηφορίτη.

32. ΤΣΙΑΓΚΛΗΣ ΜΗΤΣΟΣ. Αδερφός Λουκά και Κωνσταντή Τσιαγκλή. Εξέγερση Θήβας, Ρετσώνα, Ανηφορίτη.

33. ΤΣΙΑΓΚΛΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΗΣ. Αδερφός Λουκά και Μήτσου Τσιαγκλή. Εξέγερση Θήβας, Ρετσώνα, Ανηφορίτη.

34. ΤΗΡΡΗΝΟΠΟΥΛΟΣ ΔΗΜΟΣ. Πλούσιος έμπορος πριν την επανάσταση, βοήθησε πολύ τον αγώνα οικονομικά και διέθεσε όλη του τη περιουσία. Υπηρέτησε ως τσαούσας(φροντιστής στρατοπέδου) με το καπετάν Θανάση, τον Δρίτσουλα και τον Γ. Σκουρτανιώτη αργότερα, σύμφωνα με τα στοιχεία.

Από Κακονισχύρι (Πάνακτος):

35. ΠΕΠΠΑΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΤΟΥ ΜΗΤΡΟΥ. Από την αρχή της επανάστασης μαζί με τον καπετάνιο σε μάχες στον Ανηφορίτη, στη Θήβα, στη Κολομίθεζα και στο Καλαμάκι.

36. ΠΕΠΠΑΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ. Μπουλουξής του καπετάνιου. Στα χαρτιά για την συνταξιοδότηση μιλάει για μια μάχη εναντίον του Ομέρ Βρυώνη στο Δερβενοσάλεσι.

37. ΜΙΧΑΗΛΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΤΟΥ ΚΩΣΤΑ. Πολεμιστής του καπετάνιου. Έλαβε μέρος σε μάχες στον Ανηφορίτη, εναντίον Ομέρ πασά, στο Καλαμάκι και σε μάχες κατά Ομέρ και Γιανιτζάρ πασά.

38. ΠΑΠΑΙΩΑΝΟΥ ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ. Πολεμιστής του καπετάνιου. Έλαβε μέρος μαζί του σε μάχες στον Ανηφορίτη, Καλαμάκι.
39. ΠΕΠΠΑΣ ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ .Τα έτη 1821-1822 ήταν πολεμιστής του καπετάνιου σε μάχες στον Ανηφορίτη, στη Θήβα, στη Κολομπίθεζα, στο Καλαμάκι.

Από Κρόρα (Στεφάνη):

40. ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΔΗΜΟΣ ή ΚΟΥΚΟΥΛΕΖΑΣ. Από τους πιο ανδρείους πολεμιστές του Σκουρτανιώτη. Του άρεσε να τρώει ζεστή κουκούλα, που ήταν πρόχειρο ψωμί ψημένο στη φωτιά και ο αρχηγός του έβγαλε το παρατσούκλι Κουκούλεζας. Μετά τον θάνατο του Θανάση, ακολούθησε τον Γιώργη και τον Καραϊσκάκη και σκοτώθηκε στο Φάληρο.

41. ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΓΕΩΡΓΙΟΣ ή ΚΟΥΚΟΥΛΕΖΑΣ. Μικρότερος αδερφός του Δήμου. Πήρε το παρατσούκλι Κουκούλεζας γιατί έμοιαζε στη γενναιότητα με τον αδερφό του.

Από Λιάτανη (Αγ. Θωμάς):

42. ΓΙΑΝΝΗΣ ΚΙΟΚΕΣ ή ΚΙΟΚΙΟΣ. Ανδρείος και συνετός πολεμιστής του καπετάνιου.

43. ΚΟΥΜΠΙΤΣΑΣ ΙΩΑΝΝΗΣ. Πολεμιστής του καπετάνιου.

44. ΒΟΥΓΕΣΗΣ ΑΝΑΓΝΩΣΤΑΚΗΣ. Πολεμιστής του καπετάνιου.

45. ΚΟΤΖΑΝΗΣ ΣΠΥΡΟΣ. Πολεμιστής του καπετάνιου. Έλαβε μέρος σε μάχες στον Ανηφορίτη, Δερβενοσάλεσι, Μαραθώνα.

46. ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΙΩΑΝΝΗΣ. Πολεμιστής του καπετάνιου. Έλαβε μέρος με τον καπετάνιο σε μάχες στο Μεσοβούνι και Ανηφορίτη.

47. ΣΤΕΦΟΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ. Πολεμιστής του καπετάνιου.

48. ΣΤΕΡΠΗΣ ΠΑΝΟΥΣΗΣ. Πολεμιστής του καπετάνιου.

49. ΧΡΥΣΟΧΟΟΥ ΙΩΑΝΝΗΣ. Πολεμιστής του καπετάνιου.

Εικόνα 7: Πίνακας αγνώστου ζωγράφου, μέσα του 19ου αιώνα, βασισμένος σε πρότυπο του Peter Von Hess, που ονομαζόταν «Ο Διάκος ξεσηκώνει τους Δερβενοχωρίτες» ή "Ο Διάκος οδηγεί τους Δερβενοχωρίτες στη μάχη".

50. ΜΠΟΥΓΕΣΗΣ ΣΤΑΜΑΤΗΣ. Μπουλουξής και φίλος του καπετάνιου αλλά και του Κριεζώτη και τροφοδότης τους με τρόφιμα, αρνιά και σφαχτά.

Από Μουσταφάδες (Καλλιθέα):

51. ΛΙΑΜΠΟΤΗΣ. Δεν υπάρχουν επιπλέον στοιχεία παρά μόνο ότι πολέμησε κατά την διάρκεια της επανάστασης. Τον συνδέουμε με τον καπετάνιο ως κάτοικο της Ταναγραϊκής γης.

Από Μπράτσι (Τανάγρα):

52. ΜΠΛΑΝΑΣ ΚΩΤΣΟΣ. Πολεμιστής του καπετάνιου.

53. ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ ΣΩΤΗΡΗΣ. Πολεμιστής του καπετάνιου.

54. ΓΡΙΠΟΝΗΣΙΩΤΗΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ. Πολεμιστής του καπετάνιου.

55. ΜΠΕΛΕΓΡΑΤΗΣ ΜΗΤΡΟΣ. Πολεμιστής του καπετάνιου.

Από Λεύκτρα (Παραπούγγια):

56. ΠΕΤΗΝΑΡΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ. Ίσως ο μοναδικός καπετάνιος δυτικά, που ήταν φίλος του Θανάση Σκουρτανιώτη πραγματικά. Φαίνεται να συμπράττουν αρκετές φορές μαζί, όπως στην εξέγερση και τις διαπραγματεύσεις της Θήβας, στην οργάνωση της άμυνας του Κιθαιρώνα και στη δημιουργία πρόχειρων καταλυμάτων για τα γυναικόπαιδα σύμφωνα με τον Βαγιάννη στις επιδρομές του Ομέρ του Ευρίπου. Δεν είναι τυχαίο, το ότι στο χωριό του Πετηνάρη στα Παραπούγγια, είχε κανονίσει ο καπετάνιος τη σύναξη των καπεταναίων δύο ημέρες μετά τη μάχη του Μαυροματίου, συνάντηση που τελικά δεν έγινε ποτέ.

Από Σχηματάρι:

57.ΔΕΔΑΚΗΣ ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ ή ΝΤΕΤΑΚΗΣ. Μπουλουξής. Πολέμησε από την αρχή της επανάστασης με το καπετάνιο σε μάχες όπως, στον Ανηφορίτη, Χαϊδάρι.

58.ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ ή ΜΠΟΖΙΑΝΗΣ ΔΗΜ. Πολεμιστής του καπετάνιου. Από την αρχή του αγώνα, κάτω από τις οδηγίες του Γ. Σκουρτανιώτη.

59.ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ ΙΩΑΝΝΗΣ. Πολεμιστής του καπετάνιου.

60.ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΙΩΑΝΝΗΣ. Πολεμιστής του καπετάνιου σε μάχες στον Ανηφορίτη.

61.ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΛΑΜΠΡΟΣ. Πολεμιστής του καπετάνιου σε μάχες στον Ανηφορίτη.

62.ΚΑΛΑΡΙΩΤΗΣ ΚΩΣΤΑΣ. Πολεμιστής του καπετάνιου.

63.ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΓΕΩΡΓΙΟΣ. Πολεμιστής του καπετάνιου.

64.ΜΠΑΡΜΠΑΣ ΚΩΤΣΟΣ ΜΙΧΑΗΛ. Πολεμιστής του Μπουγέση Σταμάτη και κατ' επέκταση του Αθανασίου Σκουρτανιώτη.

65.ΤΟΛΙΑΣ ΜΗΤΡΟΣ. Πολεμιστής του καπετάνιου στον Ανηφορίτη.

Πολεμιστές του καπετάνιου από άλλες πηγές:

66.ΒΙΕΝΝΑΣ ΙΩΑΝΝΗΣ. Κουνιάδος του καπετάνιου, αδερφός της γυναίκας του Ειρήνης. Έπεσε με τον αρχηγό στο Μαυρομάτι.

67.ΚΑΒΒΑΣ ΤΑΣΟΣ. Πολεμιστής του Θανάση, μάλλον από τη Λιάτανη. Ο ένας από τους 4 αγγελιοφόρους που απέστειλε για βοήθεια ο καπετάνιος, λίγες στιγμές πριν τη μάχη του Μαυροματίου.

ΠΗΓΕΣ

<https://el.wikipedia.org/>

<https://exeisminima.gr/blog/>

<https://permissos.gr/2021/03/25/ekdiloseis/permissosgmail-com>

<https://www.youtube.com/watch?v=bnd1EV9PxW4>

<https://skourtaniotisathanasios.blogspot.com/>

Βιβλίο «Η Ιστορία της Θήβας και της Βοιωτίας», Γεώργιος Δ. Τσεβάς, 1928